
SU DAĞITIMI ve İŞLETME BAKIM YÖNETİM (İBY) EĞİTİMİ (2015 -)

13 - 17 Nisan 2015, Mersin

Değerlendirme Raporu

Proje	GAP-TEYAP Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli
Hazırlayan	İbrahim ŞAHİN, GAP TEYKOB - İBY Uzmanı
Teslim Tarihi	
Faaliyet	2.2 Tarımsal Yayım Faaliyetlerine Yönelik Faaliyetler
Tanım	<ul style="list-style-type: none"> Eğitimin Amacı Hedef Grup ve Katılımcı Profili Eğitimin Kapsamı Eğitimin Değerlendirilmesi
Ekler	<ul style="list-style-type: none"> Katılımcı Listesi Eğitim Programı Eğitimden Fotoğraflar

EĞİTİMİN AMACI

GAP Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli Programı (GAP-Yayım Modeli), T.C. Kalkınma Bakanlığı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

GAP Bölgesinde 2011-2013 yıllarında yine GAP tarafından uygulanmış olan GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesinin (GAP-TEYAP) bir çıktısı olan ve GAP Bölgesinde tarımsal kalkınmayı hızlandırmayı hedefleyen GAP-Yayım Modelinin amacı başta sulamaya açılmış ve açılacak alanlar olmak üzere çiftçilerin ihtiyaç duydukları eğitim yayım hizmetlerinin verilmesi konusunda çiftçi örgütlerini harekete geçirmek ve çiftçi örgütlerini idari ve teknik açıdan geliştirilip güçlendirilerek, sürdürülebilir ve etkin bir yayım ve danışmalık hizmeti verme işlevini üstlenmelerini sağlamaktır.

GAP Bölgesinde yer alan Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde öncelikle sulanan ve sulamaya açılacak alanlarda 5 yıl süreyle uygulanacak olan GAP Yayım Modelinin 5 yıllık uygulama planı kapsamında; bölgede mevcut olan 615 çiftçi örgütünün en az 40'ında 240 teknik elemanın yayım elemanı olarak çalışacağı düşünülmektedir. 2014 ve 2015 yıllarında sisteme girecek olan 40 çiftçi örgütü ve buralarda çalışacak 240 yayım elemanı modelin birincil hedef grubunu oluşturmaktadır. Ayrıca, Model kapsamında, GTHB yayım personeli ve birincil grubun dışında yer alan çiftçi örgütleri ile özel sektörde yayım konusunda çalışan yaklaşık 1000 teknik eleman da projenin ikincil hedef grubunu oluşturmaktadır. Modelin tam olarak uygulanması sonucunda doğrudan etkin yayım hizmeti alacak olan yaklaşık 15.000 çiftçi ve sulamaya açılacak alanlar dahil doğrudan ve dolaylı olarak ulaşılabilecek 40.000 çiftçi ise projenin yararlanıcı kitlesini oluşturacaktır.

Model, GAP/BKİB da oluşturulacak GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (GAP-TEYKOB) tarafından GTHB'nın yerel teşkilatları olan İl Müdürlükleri, Araştırma Kurumları, Bölge Üniversiteleri, diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ve çiftçi örgütleri ile işbirliği halinde yürütülecektir. Modelin yönetimi için Merkez Danışma Kurulu (MEDAK), Bölge Danışma Kurulu (BÖDAK), Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve İl Koordinasyon Birimlerinin (İKOB) oluşturulması planlanmıştır.

Modelin Uygulama Planı'nda öngörülen faaliyetlerinin katılımcı bir süreç dâhilinde hayata geçirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, 1 Ocak 2014 tarihi itibarıyla Model kapsamında GAP-BKİB içerisinde Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve 6 GAP ilinde ise İl Koordinatörükleri oluşturulmuştur. Model ile ilgili faaliyetler, söz konusu Uygulama Planı, oluşturulan yönetim yapısı ve tanımlanmış çalışma ilkeleri doğrultusunda 1 Ocak 2014 tarihinden bu yana sürdürülmektedir.

Mart 2014 tarihinde Model üzerinde bir revize çalışması yapılmış olup bu revize çalışması sonucunda yapılan değişiklikler aşağıda özetlenmiştir:

Modelin Amacı:

- Başta sulamaya açılmış ve açılacak alanlar olmak üzere çiftçilerin ihtiyaç duydukları eğitim yayım hizmetlerinin verilmesi konusunda çiftçi örgütlerinin harekete geçirilmesi.
- Çiftçi Örgütlerinin idari ve teknik açıdan geliştirilip güçlendirilerek sürdürülebilir ve etkin bir yayım ve danışmalık hizmeti verme işlevini üstlenmelerini sağlamak.

- Çalışma alanlarında potansiyelleri değerlendirmeye yönelik örgütlenme ve grup oluşturma konularında farkındalık sağlamak, tarımsal örgütlenme konusunda model amaç ve hedeflerine uygun yeni oluşumları teşvik etmek.

Modelin Hedefi ve Hedef Gruplar:

- Toplamda, 6 ziraat odası ile yeni kurulacak ya da mevcut 10 çiftçi örgütünde eğitim yayım hizmetlerinin sunulması konusunda etkinlikleri artırılacaktır.
- Model kapsamına alınan çiftçi örgütlerinden seçilecek 6 çiftçi örgütüne eğitim yayım hizmetlerinin sunulması için *idari, teknik ve mali* açıdan güçlendirme çalışmaları yürütülecektir.
- Çalışma alanlarının her birinde hizmet veren 3 tarım danışmanı birinci hedef grup ve çalışma alanlarının her birinin alt bölgesinde yer alan sözleşmeli çiftçiler birinci hedef grubunu oluşturmaktadır.
- Sulama Eylem Planı kapsamında sulamaya açılacak ve açılmış olan 7 pilot alan, teknik eleman ve çiftçiler.
-

Model kapsamına alınan çiftçi örgütlerinin sorumluluk sahalarında yer alan diğer yayım elemanları ve çiftçiler alt bölgelere göre modelin ikinci ve üçüncü hedef grupları olarak belirlenmiştir.

Model Uygulama Planında yer alan ana faaliyetlerden birisi de “2.2. Tarımsal Yayım Elemanlarına Yönelik Faaliyetler” başlığı altında verilecek eğitim çalışmaları olup, bu kapsamdaki çalışmalar Tarımsal Yayım ve İletişim, Sulama ve İBY, Ekonomik Değerlendirme ile muhtelif tarımsal konulardaki temel eğitimleri içermektedir.

GAP kapsamında işletmeye açılan sulamalarda suyun etkin kullanımı söz konusu olduğunda tesislerin işletme, bakım ve yönetimi (İBY) büyük önem arz etmektedir. İşletmeye açılan sulamalarda tarla içi sulama uygulamaları kadar, suyun kaynaktan tarla başına iletimi ve planlı dağıtımı da bir o kadar önemlidir.

GAP kapsamında işletmeye açılan sulamaların yaklaşık %97’sinin İBY hizmetleri sulama birlikleri tarafından yürütülmektedir. Ancak sulama randımanı yaklaşık %45 civarındadır. Başka bir ifade ile kaynaktan alınan 100 litre suyun 65 litresi boşa gitmektedir. Ayrıca bu suların neden olduğu toprak kaybı, gübre kaybı, yer altı suyu kirliliği, tuzlanma ve hatta çoraklaşma gözardı edilemeyecek kadar ciddi boyutlardadır. O halde sürdürülebilir bir sulama yönetimi için İBY hizmetlerinin iyi yürütülmesi gerekir. Buda bir ekip çalışmasını gerektirir. Su dağıtım görevlileri hiyerarşik olmamakla birlikte, işlevsel olarak bu ekibin en önemli halkasıdır. Su iletim ve dağıtımında önemli görevler üstlendikleri gibi sulama birliğinin su kullanıcıları ile birebir muhatap olan halkasıdır. Buna karşılık su dağıtım görevlilerinin eğitimleri ve bilgi birikimleri yeterli değildir. Tamamına yakını ilkokul mezunudur ve görevleri ile ilgili hiç bir eğitim verilmemiştir. Su dağıtım görevlileri için İBY eğitimin amacı bu halkayı olabildiğince güçlendirmektir. Unutulmamalıdır ki bir zincir ancak en zayıf halkası kadar sağlamdır. Bu eğitimin özel hedefleri arasında su dağıtım görevlilerinin;

- Kapasitelerini geliştirmek suretiyle su yönetiminde etkinliklerini arttırmak,

- Başka yerlerdeki uygulamalar hakkında yerinde bilgi edinmelerini sağlayarak özgüven kazanmalarını sağlamak,

- Mümkün olabildiğince çalışmaları esnasında bilmeleri gereken temel sulama kavramlarını vermek,

- Öğrendiklerini çalışmalarını esnasında çiftçilerle paylaşarak çiftçileri bilgilendirmek,
- Yaptıkları çalışmaların İBY hizmetlerinin temelini teşkil ettiğini hissettirmektir.

KATILIMCI PROFİLİ

Eğitime toplam 38 personel katılmıştır. Grup; sulama birliğinde çalışan su dağıtım görevlileri, DSİ ve GAP-TEYAP-TEYKOB personelinde oluşmuştur.

Katılımcılar ile ilgili diğer özellikler aşağıdaki verilmektedir;

Katılımcıların iller üzerinden dağılımı: Şanlıurfa 21, Adıyaman 4, Mardin 1, Gaziantep 2, Siirt 1, Diyarbakır 6, Diğer 3.

Katılımcıların kurumsal dağılımı:
Çiftçi Örgütü 33, Kamu 5

Katılımcıların cinsiyet dağılımı:
Erkek 38

Katılımcıların mesleki dağılımı:
Ziraat Mühendisi 5, Su dağıtım görevlisi 30, Diğer 3.

Toplam 38 kişiden oluşan katılımcı grup listesi **Ek 1'de** sunulmaktadır.

EĞİTİMİN KAPSAMI

13 – 17 Nisan 2015 tarihleri arasında Mersin'de gerçekleştirilen eğitimde ilk gün, ek-2'de verilen konu başlıkları altında teorik bilgiler verilmiştir. Katılımcıların eğitim düzeyleri dikkate alınarak, anlatılan konular sulama birliklerinde yapılan sunular ve saha ziyaretleri ile pekiştirilmiştir. Özellikle Mersin Sulama Birliğinin uygulamaları katılımcıların dikkatini çekmiş ve daha fazla bilgi almak için sorular sormuşlardır.

Çukurova Sulama Birliğinin ana kanal üzerindeki kapakları uzaktan telefonla kontrolü katılımcıların dikkatini çekmiş ve yakından incelemişlerdir.

Eğitimde katılımcıların illerden Şanlıurfa ya gidiş-geliş ulaşmaları GAP-Yayım Modeli araçları ile, buradan Mersin seyahatleri ise otobüs ile yapılmıştır. Eğitimler DSİ 6. Bölge Müdürlüğü ile ziyaret edilen Sulama Birlikleri tesislerinde teorik ve pratik olarak verilmiştir. Katılımcıların konaklama, iye ve ibateleri serbest piyasadan sağlanmıştır.

Eğitim, GAP-TEYKOB Konu Uzmanı İbrahim ŞAHİN ve DSİ 6. Bölge müdürlüğü teknik elemanlarından Mehmet Özkal, Adnan ERSEN ve Kasım AKKUŞ tarafından verilmiştir.

Eğitimin tamamlanmasını takiben katılımcılara “Katılım Belgeleri” verilmiştir.

EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eğitim programı sonunda katılımcılara **Ek 4'de** yer alan anket formu dağıtılmış olup, üç kategoride ve çeşitli alt başlıklarda programı değerlendirmeleri istenmiş ve her bir kategoride 1 ile 5 arası puanlama yapmaları talep edilmiştir. (1:Yetersiz, 2: Yeterli, 3: Ortalama, 4: İyi, 5: Çok iyi).

Katılımcılar tarafından yapılan değerlendirme neticesinde her bir alt başlık için ortalama puan aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Her bir kategoride genel değerlendirme puanlamalarına bakıldığında, katılımcıların eğitim ortamı ve eğitimin kapsamı ile öğretmenlerin performanslarından yüksek düzeyde bir memnuniyet duydukları görülmektedir.

A. EĞİTİM ORTAMI ve LOJİSTİK DÜZENLEMELER	ORTALAMA PUAN (1-5)
Eğitim salonu düzeni	4,4
Eğitim Ekipmanları	4,5
Isı, Işık, Ses düzenlemeleri	4,0
Sunumların Okunabilirliği	4,2
İkramlar	3,9
Konaklama	3,7
Ulaşım Organizasyonu (Şanlıurfa'ya geliş-gidiş)	4,8
Ulaşım Organizasyonu (saha ziyaretleri)	4,9
Aralar ve dinlenme sürelerinin yeterliliği	4,9
BÖLÜM A DEĞERLENDİRME	4,4

B. EĞİTİMİN KAPSAMI	ORTALAMA PUAN (1-5)
Eğitim Materyali	4,7
Eğitim içeriği	4,3
Eğitimin işleniş biçimi ve yöntemi	4,5
Verilen örneklerin içeriği	4,5
Grup çalışmaları	
Saha ziyaret alanları	4,8
BÖLÜM B DEĞERLENDİRME	4,6

C. EĞİTMENLERİN PERFORMANSI	ORTALAMA PUAN (1-5)
Konusunda uzmanlık ve yetkinlik	4,9
Katılımcılarla iletişim	4,6
Katılımcılara söz hakkı tanıma	4,6
Eğitim materyalinin ve ekipmanın kullanımı	4,4
Soruların yanıtlanması ve açıklamalar	4,9
BÖLÜM C DEĞERLENDİRME	4,7

EĞİTİMİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ	4,5
---------------------------------------	------------

Anket Formunda; yukarıda beirtilen puanlamaların yapıldığı alanlara ilave olarak, ilave yorum yapabilecekleri ve daha sonraki eğitimlerde yer almasında fayda gördükleri konu başlıklarını

açıklayabilecekleri bölümler bulunmakta olup, katılımcıların bu bölümlerde belirttikleri hususlar özetle aşağıda verilmektedir.

- Eğitimin GAP Bölgesinin en önemli konusu olan su dağıtımı konusunda olması memnuniyet vericidir.
- Genel anlamda çok beğendikleri eğitimin gelecek yıllarda tekrar edilmesi beklenmektedir.
- Sulama sezonu başlamadan önce yapılan eğitimin, sulama sahasında olumlu yansımaları görülebilecektir.
- Eğitim için Çukurova bölgesi ve Mersin in seçilmesi güzel bir seçim olmuştur.
- Eğitimi veren DSİ, GAP-TEYKOB, çiftçi örgütü personeli konunun uzmanı ve uygulama tecrübesi olan kişilerdir.
- Eğitimin kısmen teorik ve büyük ölçüde Mersin ve çevresinde uygulamalı yapılması, eğitimin ilgisini ve verimini artırmıştır.
- Eğitim yeri ve diğer hizmetlerden yeterli memnuniyet sağlanmıştır.
- Katılımcıların illerden Şanlıurfa ya gelişi-gidişlerinin GAP araçları ile yapılması ulaşımında rahatlık ve süratin yanı sıra büyük mali tasarruf sağlamıştır. Bu yöntemin ileride yapılacak eğitimlerde de uygulanması önerilir

Ek 1

KATILIMCI LİSTESİ

SU DAĞITIMI - İBY								
13 - 17 Nisan 2015, Mersin								
ADI SOYADI	MESLEĞİ				KURUMU			Kişi NO / TOPLAM
	Z. MÜH	VET.	Su Dağıtım Görevlisi	DiĞER	Ç. ÖRG.	ÖZEL	KAMU	
ADIYAMAN	TOPLAM							4
Mehmet GÜLEŞ			1		1			1
A. Kadir ZEYREK			1		1			1
Kadir PARLAK			1		1			1
Hüseyin ŞAHİN			1		1			1
DİYARBAKIR	TOPLAM							6
M. Sait ATAR			1		1			1
Eyüp ATLI			1		1			1
Faruk ALAN	1						1	1
Faruk AYDAR			1		1			1
Mehmet ŞAHİN			1		1			1
Ahmet ÇAKIR			1		1			1

GAZİANTEP	TOPLAM							2
Ahmet BOZKURT			1		1			1
Rifat YALÇINKAYA			1		1			1
MARDİN	TOPLAM							1
Nurettin IRMAK			1		1			1
ŞANLIURFA	TOPLAM							21
Hüseyin ALKAN			1		1			1
Ökkeş AKAR			1		1			1
Seyit ÇİFTÇİ			1		1			1
Hasan KUBACIK			1		1			1
Aziz MOL			1		1			1
İbrahim ALKAN			1		1			1
M. Aziz ÖZİŞİK			1		1			1
Halil POLAT				1	1			1
Ahmet ALPAN			1		1			1
İbrahim ŞAHİN	1						1	1
Hasan BOĞA				1	1			1
Mehmet ULUDAĞ				1	1			1
Halit BEGEÇASLAN			1		1			1
Ahmat ASLAN			1		1			1
İsmail ALSA			1		1			1
İdris ELMAS			1		1			1
Ömer ASLANLI			1		1			1
Mesut CİN			1		1			1
Selahattin SALUR			1		1			1
A. Kadir BİRİCİK			1		1			1
İsa GÜNDOĞAN			1		1			1
SİİRT	TOPLAM							1
M. Suheyl SİĞA			1		1			1
MERSİN-ADANA	TOPLAM							3
Adnan ERSEN	1						1	1
Mehmet ÖZKAL	1						1	1
Kasım AKKUŞ	1						1	1
	5	0	30	3	33	0	5	38
	Z. MÜH	VET.	Su Dağıtım Görevlisi	DiĞER	Ç. ÖRG.	ÖZEL	KAMU	

Eğitim Programı:

13 Nisan 2015, Pazartesi

12.00 GAP BKİ Bölge Müdürlüğünden Mersin e hareket.

14 Nisan 2015, Salı (09.00 – 17.00)

- Tanışma
- DSİ VI. Bölge Müdürlüğü işletme faaliyetleri sunumu
- Su dağıtım teknisyeninin görevleri
- 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu ve su dağıtım görevlilerini ilgilendiren maddeleri
- Su dağıtım teknisyeninin görevleri esnasında ihtiyaç duyacağı dokümanlar
- Tesislerin işletme ve bakımına ilişkin video
- Su dağıtım teknisyenlerinin bakım-onarım faaliyetleri
- Su dağıtım teknisyenlerinin işletme faaliyetleri
- Su dağıtım teknisyenleri, çiftçi ve sulama birliği ilişkileri

15 Nisan 2015, Çarşamba (08.30 – 17.00)

- Mersin Sulama Birliği ve saha ziyaretleri
- Alata Araştırma İstasyonunu ziyaret

16 Nisan 2015, Perşembe (08.30 – 17.00)

- Çukurova Sulama birliği ve saha ziyaretleri

17 Nisan 2015, Cuma

09.00 Şanlıurfa'ya hareket, Yol güzergâhı üstünde Pilsa plastik fabrikası Wavin Academy'yi ziyaret.

Eğitimden Fotoğraflar

